Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Talousvaliokunta perjantai 24.11.2023 klo 11.45 / U 60/2023 vp / Asiantuntijapyyntö

Valtioneuvoston kirjelmä U 60/2023 vp eduskunnalle komission ehdotuksesta asetukseksi digitaalisen euron käyttöönotosta (digieuroasetus)

Komissio antoi kesäkuussa 2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalista euroa koskevasta lainsäädännöstä (COM(2023) 369 final ja COM(2023) 368 final).

Keskeiset huomiot

Suomen Yrittäjät suhtautuu positiivisesti digitaaliseen euroon ja kannattaa sen kehitystyötä sekä Euroopan keskuspankin sille asettamia tavoitteita. Näkemyksemme mukaan digitaaliseen vähittäismaksamiseen tarvitaan lisää kilpailua sekä eurooppalainen vaihtoehto kansainvälisille maksukorteille, joiden käsiin digitaalinen maksaminen on Euroopassa keskittynyt. Uskomme, että lisääntyvä kilpailu alentaisi yritysten ja asiakkaiden kustannuksia.

Suomen Yrittäjät yhtyy valtioneuvoston kantaan, jossa se suhtautuu myönteisesti kilpailun lisäämiseen vähittäismaksamisen markkinoilla, palvelutarjoamassa ja infrastruktuurissa.

Näkemyksemme mukaan digitaalinen euro toisi olemassa olevien maksutapojen rinnalle vaihtoehtoiseen teknologiaan perustuvan ja eurooppalaisen maksutavan, joka parantaisi maksujärjestelmän kriisinkestävyyttä sekä vahvistaisi osaltaan myös huoltovarmuutta.

Digitaalisen euron kehitystyössä on tärkeää varmistaa, että digitaalisen euron käytöstä ei aiheudu kohtuuttomia kustannuksiin yrityksille, digitaalisen euron käyttö on helppoa sekä maksajille, että maksunsaajille. Digitaalisen euron tulee myös tarjota mahdollisemman korkea yksityisyyden suoja kaikille sitä käyttäville osapuolille.

Suomessa digitaalinen vähittäismaksaminen on keskittynyt kansainvälisten maksukorttiyhtiöiden käsiin. Suomessa on luovuttu 2010-luvulla kansallista maksukorteista, minkä takia suomalaiset pankki- ja luottokortit toimivat Visan ja MasterCardin hallinnoimien järjestelmien pohjalta. Suomen Yrittäjät pitää hyvänä, että digitaalinen euro mahdollistaisi keskuspankkirahalla maksamisen myös digitaalisesti riippumatta kansainvälisistä maksukorttiyhtiöistä.

Nykytilanne on johtanut siihen, että yritysten korttimaksamiseen liittyvät yksikkökustannukset eivät näyttäisi laskeneen viime vuosina, vaan ennemminkin päinvastoin. Yhtenä syynä tälle on se, että kansainväliset maksukorttiyhtiöt ovat nostaneet EU-sääntelyn ulkopuolelle jääviä hintoja, mikä on heijastunut yrityksiltä veloitettaviin kustannuksiin. Lopulta maksamisen kustannukset peritään asiakkailta, vaikka välitön maksaja olisikin jokin muu osapuoli. Tämän vuoksi vähittäismaksamisen kustannustehokkuudella on merkitystä koko kansantalouden kannalta. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että Suomessa maksaminen tapahtuu valtaosin digitaalisesti ja esimerkiksi nopeasti yleistynyt mobiilimaksaminen perustuu valtaosin kansainvälisten korttiyhtiöiden maksuratkaisuihin eli ne ovat teknisesti korttimaksuja.

Suomen Yrittäjät katsoo, että nämä tosiseikat korostavat tarvetta kilpailun lisäämiseksi digitaalisessa maksamisessa. Digitaalinen euro lisäisi kilpailua digitaalisella vähittäismaksamisen markkinoilla, joka hyödyttäisi lopulta koko kansantaloutta. Sen vuoksi katsomme, että digitaalisen euron valmistelua tulee jatkaa.

Tarkasteltaessa digitaalisen euron asemaa laillisena maksuvälineen, hyväksymme sen, että se tarkoittaa digitaalisen euron pakollista hyväksymistä täydestä nimellisarvosta ja sitä, että sillä on maksuvelvollisuudesta vapauttava vaikutus. Katsomme, että ehdotuksessa luetellut tilanteet, joissa myyjällä on oikeus kieltäytyä digitaalisen euron vastaanottamisesta, ovat riittävät.

Digitaalisen euron käytön yleistymiseen vaikuttaa voimakkaasti se, millaiseksi sen käytöstä perittävät palkkiot muodostuvat. Digitaalinen euro voi menestyä ainoastaan, jos se on eri osapuolille edullista käyttää. Suomen Yrittäjät pitää lähtökohtana sitä, että digitaalisen euron palvelumaksuissa tullaan välttämään ne haasteet ja ongelmat, jotka liittyvät korttimaksujen palkkioihin. Tämän vuoksi ehdotammekin, että Suomen kannassa huomioitaisiin tarve maksutavan kustannustehokkuudelle ja hinnoittelun läpinäkyvyydelle sekä asetusta koskevissa jatkoneuvotteluissa varmistettaisiin, että palvelumaksuja säännellään.

Suomen Yrittäjät kannattaa valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan on tärkeää, että digitaalisen euron ympäristö olisi tasapuolisesti avoin uusille yksityisille innovaatioille kyseisen ekosysteemin kautta. Lisäksi kannatamme tavoitetta siitä, että digitaalisen euron on oltava käytettävissä digitaalisilla euroilla suoritettaviin verkkomaksutapahtumiin (online digital euro payment transactions) ja verkon ulkopuolisiin maksutapahtumiin (offline digital euro payment transactions) digitaalisen euron ensimmäisestä liikkeeseenlaskusta alkaen.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
ekonomisti